

SFIR
Svenska Föreningen för Immaterialrätt

Justitiedepartementet
Enheten för processrätt och domstolsfrågor
103 33 Stockholm

Promemoria "Nya regler för europeiska småmål – lättare att pröva tvister inom EU" (Ds 2016:10) (Ju2016/03162/DOM)

Den 16 december 2015 utfärdades Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2421 om ändring av förordning (EG) nr 186/2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande och förordning (EG) nr 1896/2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande. Svenska Föreningen för Immaterialrätt ("SFIR") har beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslag till kompletterande svenska bestämmelser i anledning av revideringarna i det europeiska småmålsförfarandet.

Enligt sina stadgar ska SFIR bidra till en ändamålsenlig och enhetlig utveckling av lagstiftning och rättstillämpning på immaterialrättsområdet, såväl i Sverige och de övriga nordiska länderna som på det internationella planet. Med beaktande av SFIR:s verksamhet och direkta intresseområden begränsar föreningen sitt yttrande till att avse frågan om rätt domstol vid prövning av mål inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet.

Nu gällande småmålsförordning är tillämplig när tvisteföremålets värde (med avdrag för vissa kostnader) inte överstiger 2 000 euro. I den reviderade förordningen har värdegränsen höjts till 5 000 euro. I promemorian föreslås att rättegångsbalkens regler avseende förenklade tvistemål – med en domare och begränsade möjligheter för vinnande part att erhålla ersättning för rättegångskostnader – fortsatt ska tillämpas i förfarandet (dvs. trots höjningen av värdegränsen), om inte annat följer av den europeiska småmålsförordningen eller lagen om europeiskt småmålsförfarande.

I samband med att det europeiska småmålsförfarandet infördes ansågs det mest ändamålsenliga vara att samtliga anspråk inom ramen för förfarandet samlades i tingsrätt (prop. 2007/08:165 s. 11 f.). Enligt nu gällande regler i 2 § lag (2008:1038) om europeiskt småmålsförfarande ska en ansökan som inleder ett europeiskt småmålsförfarande därför ges in till tingsrätt och denna ordning gäller även om det i annan författning anges att viss tvist som faller inom förordningens tillämpningsområde ska handläggas vid annan domstol eller myndighet. En tingsrätt kan därmed komma att handlägga mål som annars – om tvisten inte hade haft gränsöverskridande karaktär och klassificerats som ett europeiskt småmål – skulle ha handlagts av en annan domstol.

Som anges i promemorian uppmärksammades denna processordning i prop. 2015/16:57 ("Patent- och marknadsdomstol"). Det ifrågasattes därvid om det var en lämplig ordning att Patent- och marknadsdomstolen inte ska vara behörig att pröva europeiska småmål (s. 171 f.). Då småmålsförordningen och den svenska

SFIR
Svenska Föreningen för Immaterialrätt

kompletterande lagstiftningen samtidigt var föremål för översyn ansågs det emellertid lämpligare att överväganden i fråga om vilka domstolar som ska kunna handlägga europeiska småmål gjordes inom ramen för den översynen och inte inom ramen för lagstiftningsärendet avseende Patent- och marknadsdomstol (s. 172).

I promemorian förordas att nu gällande processordning bibehålls. Till stöd för förslaget anförs att det inte finns indikationer på att den nuvarande ordningen skapat problem för rättstillämparna, att det i praktiken skulle vara få mål som berörs av en ändrad provningsordning och att den reviderade EU-förordningen inte i sig aktualiserar några nya aspekter på frågan (s. 42 f. i promemorian).

Enligt SFIR:s uppfattning bör tillkomsten av Patent- och marknadsdomstolen och de behörighetsregler som gäller för denna ses som en förändring av relevans vid bedömning av lämpligheten av förordade processregler för europeiska småmål. Föreningen ifrågasätter att processordningens lämplighet med avseende på immaterialrättsliga och andra mål inom Patent- och marknadsdomstolens jurisdiktion har övervägts och beaktats i tillräcklig grad i det aktuella lagstiftningsarbetet – i synnerhet mot bakgrund av att de föreslagna höjda värdegränserna för tillämpning av den europeiska småmålsförordningen vidgar lagstiftningens tillämpningsområde.

SFIR bedömer att de immaterialrättsliga aspekterna av ett mål i de flesta fall har större betydelse för prövningen än de gränsöverskridande aspekterna har och att Patent- och marknadsdomstolen därför är att föredra framför en tingsrätt vid prövningen av europeiska småmål av immaterialrättslig karaktär. Detta synsätt vinner stöd av att det i de immaterialrättsliga och marknadsrättsliga lagarna (efter den 1 september) anges att Patent- och marknadsdomstolen är exklusivt behörig att pröva mål och ärenden inom ämnesområdet, utom sådana som är att betrakta som arbetsrättsliga tvister – de senare kan avgränsas på grundval av materiella aspekter och hanteras praktiskt med tillämpning av en särskild existerande processordning. Att göra åtskillnad mellan immaterialrättsliga mål som är "små" respektive "stora" och hänskjuta dem till olika rättsinstanser för prövning förefaller ytterst diskutabelt och står i strid med de grundläggande mål reformen med en Patent- och marknadsdomstol syftar till att förverkliga. Prövningen i den särskilda domstolen innebär genom processordningens struktur och domarnas sakkunskap en snabb, saklig och effektiv behandling, som väl just är det som eftersträvas med särskilda förfaranden för småmål, till gagn för parter med begränsade resurser.

SFIR:s yttrande har utarbetats av en grupp inom SFIR bestående av advokat Ulf Dahlgren, advokat Katarina Strömholm och professor Marianne Levin och kommunicerats till SFIR:s styrelse för synpunkter.

Stockholm den 15 augusti 2016

Marianne Levin
Prof. jur. dr, fil. dr *h.c.*
Ordförande SFIR

Erik Sandgren
Advokat
sekreterare SFIR